

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря
Сікорського»
Інститут прикладного системного аналізу
Кафедра математичних методів системного аналізу

Звіт
про виконання лабораторної роботи №2
з дисципліни “Безпека інформаційних систем”

Виконав:

Студент 4 курсу
Групи КА-75
Степанюк Владислав
Варіант №16

Перевірив:

Мухін В. Є.

Завдання

Розробка програми генератора великих простих чисел (ВПЧ) для шифрування і розрахунку ключів за схемою RSA з декількома десятками десяткових розрядів. Для генерації таких простих чисел можна використовувати формули відповідно до тесту Міллера-Рабіна чи іншими методами, але для перевірки властивостей сформованих кандидатів в прості числа необхідно використовувати малу теорему Ферма.

Виконання

Мала теорема Ферма допускає кілька еквівалентних формулювань.

Нехай p — просте, a — ціле, що не ділиться на p . Тоді:

$$a^{p-1} \equiv 1 \pmod{p}.$$

Еквівалентним є наступне твердження: Нехай p — просте, a — довільне ціле число. Тоді:

$$a^p - a \equiv 0 \pmod{p}.$$

Тест простоти Міллера-Рабіна

Тест Міллера - Рабіна - імовірнісний поліноміальний тест простоти. Тест Міллера - Рабіна дозволяє ефективно визначати, чи є дане число складовим. Однак, з його допомогою можна строго довести простоту числа. Проте тест Міллера - Рабіна часто використовується в криптографії для отримання великих випадкових простих чисел.

Алгоритм був розроблений Гарі Міллером в 1976 році і модифікований Майклом Рабіном в 1980 році.

Нехай m - непарне число більше 1. Число $m - 1$ однозначно представляється у вигляді $m - 1 = 2^s * t$, де t - непарний.

Ціле число a , $1 < a < m$, називається свідком простоти числа m , якщо виконується одна з умов:

1) $a^t \equiv 1 \pmod{m}$

2) або існує ціле число k , $0 \leq k < s$, таке, що $a^{2^k t} \equiv -1 \pmod{m}$.

Теорема Рабіна стверджує, що складене непарне число m має не більше $\frac{\varphi(m)}{4}$ різних свідків простоти, де $\varphi(m)$ - функція Ейлера.

Алгоритм Міллера - Рабіна параметризується кількістю раундів r .

Рекомендується брати r порядку величини $\log_2(m)$, де m - перевіряється число.

Для даного m знаходяться такі ціле число s і ціле непарне число t , що $m - 1 = 2^s * t$. Вибирається випадкове число a , $1 < a < m$. Якщо a не є свідком простоти числа, то видається відповідь « m складене», і алгоритм завершується. Інакше, вибирається нове випадкове число a і процедура перевірки повторюється. Після знаходження свідків простоти, видається відповідь « m , ймовірно, просте», і алгоритм завершується.

Як і для тесту Ферма, все числа $n > 1$, які не проходять цей тест - складові, а числа, які проходять, можуть бути простими. І, що важливо, для цього тесту немає аналогів чисел Кармайкла.

У 1980 році було доведено, що ймовірність помилки тесту Рабіна-Міллера не перевищує $1/4$. Таким чином, застосовуючи тест Рабіна-Міллера раз для різних підстав, ми отримуємо ймовірність помилки 2^{-2t} .

МІЛЛЕР-РАБІН(n, k)

1. якщо n парне тоді
2. повернути ХИБА
3. $m \leftarrow (n - 1) \text{ div } 2; t \leftarrow 1$
4. поки m парне
5. $m \leftarrow m \text{ div } 2; t \leftarrow t + 1$
6. для $i \leftarrow 1$ до k
7. $a \leftarrow \text{Random}() \bmod n$
8. $u \leftarrow a^m \bmod n$
9. якщо $u \neq 1$ тоді
10. $j \leftarrow 1$
11. поки $u \neq -1$ і $j < t$
12. $u \leftarrow u^2 \bmod n; j \leftarrow j + 1$
13. якщо $u \neq -1$ тоді
14. повернути ХИБА
15. повернути ІСТИНА

Ймовірність помилки $\leq 1/4^k$.

Лістинг коду

[illegible]

Результати

```
Prime number: 1
Miller_Raben: False
Ferma: False
Prime number: 3469525981
Miller_Raben: True
Ferma: True
Prime number: 62594151236383601999
Miller_Raben: True
Ferma: True
Prime number: 944769671071808952663061874111
Miller_Raben: True
Ferma: True
Prime number: 4655145744697772458318126592251498400633
Miller_Raben: True
Ferma: True
```

Висновки

Під час виконання даної лабораторної роботи було реалізовано функції генерації простих чисел з використанням перевірки на простоту тестом Міллера-Рабіна, а також перевірки на простоту за допомогою малої теореми Ферма.

У ході виконання було з'ясовано, що тест Міллера-Рабіна підходить як для генерації, так і для перевірки дуже великих чисел на простоту, проте мала теорема Ферма для перевірки чисел зі знаком більше 5 не підходить, через обмеження в обчислювальній здатності комп'ютера.

Література

<https://foxford.ru/wiki/informatika/test-prostoty-millera-rabina>
<https://habr.com/ru/company/otus/blog/486116/>